

10. Az állategészségügyi diagnosztikai laboratóriumok szerepe

dr. Abonyi Tamás, 2016. április 20.

abonyit@nebih.gov.hu

célunk

- **Az állati eredetű termékek előállításában** való tevékeny részvétel, mely során, az **egészséges állatok** állatvédelmi és környezetvédelmi előírásoknak **megfelelő tartásával**, és takarmányozásával **kiváló minőségű alapanyagokat** termelnek, amiből az élelmiszeripar **kiváló, kockázatmentes terméket** állít elő, a vevő ismételt vásárlásával a teljes folyamatot fenntartja.

egészséges állatok

- def.: Dr. Kovács Ferenc akadémikus: „**egészséges az az állat, amelyik genetikai képességének megfelelően termel**”
 - haszonállatra értelmezhető, de mi a meghatározás vadon élő vagy kedvtelésből tartott állatoknál? – többféle meghatározás lehetséges
- Reischl Gábor állattartó szavaival: „hazai viszonyok között az állategészségügyi kérdések azok, amelyek az alkalmazott genetikai erőforrások és a korcsoportnak, hasznosítási iránynak megfelelő, a szabványok alapján előállított takarmányok felhasználása ellenére nem hozzák a genetikailag elérhető (hús, tej, stb.) termelést”
 - **Európa: nagyon sok növényi energiát kell adni, hogy megfelelő fehérjeellátottságunk legyen (energetikai probléma)**
 - **Amerika: lehet használni vérlisztet (ez Európában tiltott)**

az állatorvos szerepe

- **csapatmunka**, együttműködve egymás ismereteit kiegészítve dolgoznak a különböző szakmák szakemberei
 - Képzettsége, tanulmányai alapján vezető szerepe van az állatorvosnak

diagnosztikai munka

- néhány esetben valószínűsíthető diagnózis megállapítható
 - de bejelentési kötelezettség esetében csak gyanúig
 - egyéb, szervi betegségek esetében az elterjedtség megállapításához laboratóriumi vizsgálatok kellenek
- „doki, nagy a baj, 150 hulla van egy sertésistállóban” – Mohácsi eset
 - laboratóriumi vizsgálat: afrikai sertésp., klasszikus sertésp. kizárva
 - sertésinfluenza-vírus és orbánc jött ki a vizsgálatokból
 - elhullott 750 a 4000-es állományból
 - penészes szója, nagy mennyiségű mikotoxin, külföldről behozott PRRS-pozitív sertés, a takarmány befejeződött PRRS-sel
 - a végén 1000 körüli hulla
- melyik labort válasszam? – a különböző típusú laborok különböző jogosultságokkal bírnak

- **NÉBIH-ÁDI**
 - **bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző betegségek (pl. ló fertőző kevésvérűség) vizsgálata KIZÁRÓLAGOSAN itt végezhető**
 - hatósági döntést (pl. export, import) megalapozó vizsgálatok
 - pl. „megvettem Dániában a disznót” – de a dánok teljesen más állománymentességi szisztémát használnak PRRS-re
 - ha vírust találunk benne a dánok mondhatják, hogy útközben fertőződött meg, mert ők csak mintavételi eljárás alapján döntenek – mi pedig a teljes állomány alapján
- **nem állami fenntartású laborok**
 - **eseti engedély alapján bizonyos akkreditált laboratóriumok monitoring-vizsgálatokban részt vehetnek**
 - jelenleg 1-2 ilyen engedély van kint
 - **Békéscsabai Állat-egészségügyi Labor Kft.**
 - **országos főállatorvos egyedi kijelölésére eseti engedéllyel**
 - jelenleg a bluetongue-ra ilyen engedély nincs kiadva, egy függő hatályú engedély (melynek feltétele, hogy ha sikeresen részt vesz a NÉBIH-ÁDI által szervezett bluetongue-PCR-jártasság-ellenőrző vizsgálaton, akkor a főállatorvos egy évre engedélyezi a bluetongue-PCR-t) van kint
- **tisztázandó kérdések**
 - Pavlov szerint „**az orvos az embereket az állatorvos az emberiséget gyógykezeli**”
 - **Az észlelt tünet lehet-e bejelentési kötelezettséges betegség részleges, vagy jellegzetes tünete?**
 - pl. sertésnyálzás: ragadós száj- és körömfájásjárvány vagy orbánc
 - Lehet-e zoonosis tünete?
 - A kérdésre adott válasz az alapja a további cselekvéseinknek!
 - „ne arra gondoljunk, hogy a vérző nyelv valamilyen mechanikai sérülés jele a kutyánál, hanem a legrosszabbra, a veszettségre”
 - Minden más lehetőség csak ezek után következhet!
- állatorvosi piramis

Állatvilág → vadon élő → házi állatok
fogékonyak

Állatorvosok

BJK alá tartozó betegségek laboratóriumi diagnosztikája

Mit?

Kórokozót?

VI
PCR

Antigén kimutató ELISA

Ellenanyagot?

ELISA
AGID
KK

Milyen vizsgálati módszerrel?

- **OIE (WAHO)** kézikönyv alapján
 - az adott bts-ről szóló fejezetben leírtak alapján (OIE Manual of Diagnostic Tests and Vaccines for Terrestrial Animals, 2012. Chapter 2.8.3.B.1.b.)
 - lehet módszer leírás KK vagy ELISA pl.: Q-láz
- **EURL** a diagnosztikumra adhat ajánlást pl.: BSE
- **Lektorált folyóiratban** megjelent cikk alapján pl.: BTW PCR

- 1. eset: **Risztov Éva** Balaton átúszás közben emésztő szervi fertőzést kap,
 - Abban az időpontban tömeges garda elhullás volt.
 - A gardákban szemsérülés, üres emésztő rendszer, kórokozót nem sikerül kimutatni, az úszó verseny idejében friss hal hullá nem volt.
 - Az ívás idején rendkívül erős szél, hullámverés volt!
 - Van-e ok okozati összefüggés?
 - Végső eredmény: egy hajóról került fekália a vízbe, nincs összefüggés
- 2. eset: **Háztáji sertésvágás**, a fej, tüdő, nyelv, szív, máj már az üstben fő, mikor valakinek feltűnik a hatalmas lép!
 - Áo-t hív, icterus, hiányos elvérzés a lelet.
 - Lépfene kizárását kéri az áó, mert a megelőző időben a megyében volt eset.
 - Laborvizsgálat: Foit festés kétes, mert van Bacillus a látótérben, tenyésztés másnapra: nincs bakt. növekedés, PCR Anthrax negatív!
 - Mi állhat a háttérben?

- Mit tegyünk?
- Fél év múlva kiderült, hogy telepi munkáért egy selejt kocát kaptak, azt vágták le, melyet előzőleg többször az ellés utáni húgy-ivarszervi fertőzés (SUGD) miatt AB kezeltek!